

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 163/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen metsähakkuiden lopettamisesta lintujen pesimäaikaan

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Hassin /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 163/2021 vp:

Mihin toimiin ja millä aikataululla hallitus ryhtyy säädösten muuttamiseksi EU:n tuomioistuimen päätöksen mukaisiksi eli metsähakkuiden rajoittamiseksi lintujen tärkeimpään pesimäaikaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomessa luonnonvaraisina esiintyvät lintulajit ovat rauhoitettuja, ellei niitä ole mainittu metsästyslaissa (615/1993). Luonnonsuojelulain (1096/1996) 39 §:n rauhoitusmääräykset vastaavat EU:n lintudirektiivin säännöksiä. EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisun 4.3.2021 (C-473/19 ja C-474/19) sisällön arvioinnissa on huomioitava se, että ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluvien luonto- ja lintudirektiivien toimeenpanossa on eroja Ruotsiin verrattuna. Myös metsälainsäädäntö ja sen käytännöt ovat erilaisia Suomessa ja Ruotsissa.

Metsätalous on metsien normaalia ja sallittua käyttöä, jota metsälaki (1093/1996) ohjaa. Metsätalouden toimissa ei ole kyse lintudirektiivin tarkoittamasta tahallisesta lintujen häirinnästä. Vuositasolla 97 prosenttiin metsämaan alasta hakkuita ei kohdistu lainkaan. Nykyisellään puunkorjuun resurssit ovat talvikaudella täydessä käytössä, mutta kesäaikaan käyttöaste laskee alimmillaan noin puoleen. Kaikkein vähiten metsänhakkuita tehdään juuri lintujen pesimäaikaan huhti–heinäkuussa.

Luonnonsuojelulain 39 § kieltää rauhoitettujen lintujen tappamisen, pyydystämisen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden haltuun ottamisen, siirtämisen toiseen paikkaan tai muun tahallisen vahingoittamisen sekä tahallisen häiritsemisen erityisesti lintujen lisääntymisaikana. Samassa pykälässä säädetään asianmukaisesti merkityn rauhoitetun linnun pesäpuu ja suuren petolinnun pesäpuu rauhoitetuiksi. Luonnonsuojelulain 47 § kieltää asetuksella erityisesti suojeltavaksi säädetyn uhanalaisen lintulajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittämisen tai heikentämisen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus rajaa esiintymispaikan päätöksellään ja antaa sen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Luonnonsuojelulaissa ja metsälaissa on lisäksi muita säännöksiä, jotka koskevat erilaisten luontokohteiden ja erityisten elinympäristöjen suojelua. Usein nämä suojeltavat kohteet tarjoavat myös hyvän elinympäristön linnuille.

Luonnonsuojelualueilla ja muilla linnustollisesti tärkeillä alueilla, kuten lintudirektiivin mukaisesti osoitetuilla erityissuojelualueilla (SPA-alueet, yhteensä 3,19 miljoonaa hehtaaria) hakkuut

eivät pääsääntöisesti ole lainkaan sallittuja tai heikentämiskiellon noudattamista kontrolloidaan lakisääteisten menettelyjen avulla. Luonnonsuojelun kannalta arvokkaille alueille tai niiden läheisyyteen suunniteltujen hakkuiden metsänkäyttöilmoituksiin liittyy toimijoita velvoittavia säännöksiä tiedonkulun varmistamiseksi maanomistajien, hakkuuoikeuden haltijoiden ja viranomaisten kesken.

Suomessa metsänomistajat sekä puuta käyttävät tahot ovat erittäin sitoutuneita sertifiointiin. Vapaaehtoiseen sitoutumiseen perustuvissa PEFC- ja FSC-järjestelmissä on useita velvoittavia kriteerejä, joiden täyttäminen esimerkiksi lisää linnustolle tärkeitä metsien rakennepiirteitä tai elinympäristöjä. Näitä ovat sertifiointijärjestelmästä riippuen esimerkiksi säästöpuumäärät tai pesimäaikaisiin hakkuihin liittyvät rajoitteet. Sertifiointin noudattamista valvotaan säännöllisesti auditoinneilla, jossa ulkopuolinen taho arvioi, ovatko sertifiointissa määritellyt kriteerit täyttyneet.

Esitetyssä kysymyksessä viitataan vuoden 2000 työryhmämuistioon (MMM 2000:8). Menetelmät ja toimintamallit ovat 20 vuodessa käytännön metsätaloudessa muuttuneet monella tapaa. Tietopohja ja tiedonkulku on parantunut. Digitalisaation keinoin metsävaratietoihin liitettävä tieto saadaan aiempaa tehokkaammin hyödynnettyä ja suojelutoimet kyetään panemaan täytäntöön. Neuvontaan ja tiedontarjontaan sekä osallistumiseen on panostettu.

Metsänhoidon suosituksissa, joita käytetään hyvin laajasti metsätoimien suunnittelun ja toteutuksen raameina, annetaan selkeitä ohjeita siihen, millaisilla kohteilla metsänhakkuita erityisesti tulee välttää lintujen pesintä-aikana. Lajikohtaisia ohjeita on lisäksi laadittu valkoselkätikalle, kuukkelille, petolinnuille ja metsäkanalinnuille.

Metsänkäsittely ja linnusto -opas (Metsäteho Oy, 2020) on tarkoitettu metsäammattilaisille ja metsänomistajille. Mukana oppaan laadinnassa ovat olleet metsätalouden toimijoiden ja metsänomistajien edunvalvontaorganisaatioiden ohella asiantuntijat Suomen ympäristökeskuksesta, Suomen riistakeskuksesta, Luonnontieteellisestä keskusmuseo Luomuksesta sekä BirdLife Suomesta. Vapaasti verkossa julkaistussa oppaassa kerrotaan, kuinka linnuston elinmahdollisuuksia tulee ja voidaan parantaa talousmetsissä linnuille tärkeitä rakennepiirteitä lisäämällä ja säästämällä. Samalla ohjeistetaan, millaisilla keinoilla lintujen pesinnän häirintää voidaan tehokkaasti välttää.

Toimenpiteiden ajoituksella ja rajaamisella on vaikutusta pesinnän onnistumiseen ja linnuston kannalta keskeisiin metsien rakennepiirteisiin. Puunkorjuun toteutuksen ajoittuminen arvioidaan puukaupan ja siihen liittyvän toimenpidesuunnittelun yhteydessä. Puunkorjuun ajoittamisessa huomioidaan myös linnuston pesimäaikaiset rajoitteet. Linnuston kannalta toimenpidesuunnittelussa on erityisen tärkeää välttää hakkuita lintujen pesimäaikana 15.4.–15.7. (Pohjois-Suomessa 1.5.–31.7.) rehevissä lehtipuuvaltaisissa metsissä, korvissa ja rantametsissä sekä tärkeillä lintualueilla ja lintukosteikoiden lähellä. Kesäaikaan toteutettavat hakkuut suunnataan tällöin kuivahkoille ja kuiville kankaille, joilla lajien ja yksilöiden määrä on selvästi reheviä metsätyyppejä vähäisempi.

Ajantasainen metsävaratieto mahdollistaa metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä hoidon ja käytön. Suomen metsäkeskuksen tuottamaa metsävaratietoa voidaan käyttää metsäsuunnittelun ja toimenpidesuunnittelun perustana. Tieto monimuotoisuuden ja linnuston

kannalta tärkeiden kohteiden sijainnista on niiden huomioon ottamisen edellytys. Metsätietojärjestelmiin viedään tiedot suojelualueista, luonnonsuojelulain suojelluista luontotyypeistä, metsälain erityisen tärkeistä elinympäristöistä, suurten petolintujen pesistä ja muista arvokkaista elinympäristöistä. Linnuston kannalta tärkeitä ovat myös tiedot metsojen soidinalueista ja uhanalaisten lajien esiintymistä.

Taloustmetsien käsittelyssä pyritään siis monin eri tavoin välttämään lintujen pesinnän häiriintymistä ja huolehtimaan siitä, että lintudirektiivin velvoitteita noudatetaan ja täytäntöönpanoa myös valvotaan. Metsävaratietoa hyödynnetään tehokkaasti. Metsälaki määrittelee metsänkäsittelyille vähimmäistason. Lisäksi metsäsertifiointien kriteerit tuovat vaatimuksia metsässä tehtäville toimille. Metsätaloudessa käytettävät metsänhoitosuosituksset ja oppaat ohjaavat ympäristön- ja metsäluonnonhoitoa eli niitä toimia, jotka monin osin parantavat myös linnuston elinoloja.

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan nykyisen lainsäädännön sekä edellä mainittujen ohjeiden ja hyviä käytäntöjä koskevien suositusten mukaan toimittaessa metsänhakuissa noudatetaan lintudirektiiviä.

Helsingissä 6.4.2021

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä